

1. Nazwa: Obszar Chronionego Krajobrazu Doliny Drwicy

2. Cel ochrony:

Zachowanie różnorodności biologicznej siedlisk, a także ochrona doliny rzeki Drwicy wraz z pasem roślinności okalającej.

3. Położenie i charakterystyka:

Trzonem obszaru jest dolina środkowej i dolnej Drwicy rozciągająca się na przestrzeni około 85 km, między granicą z województwem warmińsko-mazurskim na północ od Brodnicy, a południowo do Wisły w rejonie wsi Złotoryja. Obszar charakteryzuje się nie tylko ze względu na samą dolinę Drwicy, ale na liczne jej odgałęzienia i doliny: Strugi Rychnowskiej, Rucy i Rypienicy oraz rynny Jezior Wodzyńskich, Niskiego i Wysokiego Brodna. Dolina Drwicy, mająca charakter pradoliny, oddziela Pojezierze Brodnickie od Garbu Lubawskiego, a następnie Pojezierze Chełmińskie od Dobrzyńskiego. Należy zwrócić uwagę na liczne połączenia granic OChK Doliny Drwicy z obszarami parków krajobrazowych: Brodnickiego i Górnińskiego-Lidzbarskiego. Obszar charakteryzuje się znacznym pokryciem lasami o około 36,7%.

Przez obszar przebiegają liczne drogi o znaczeniu krajowym i wojewódzkim, a także linie kolejowe jednotorowe. Rejony miast są w tym obszarze korytarzami infrastruktury technicznej przecinającymi obszar chronionego krajobrazu. Poza dolinę Drwicy obszar obejmuje tereny odgałęziające się od niej i bezpośrednio z dolinami związane: rynny jezior Wysokie i Niskie Brodna, rynny Jezior Wodzyńskich, dolin Strugi Rychnowskiej, dolin rzeki Ruziec z rynnami jezior: Nowogrodzkie i Szepno oraz dolin Rypienicy. Jest to największy obszar chronionego krajobrazu w województwie kujawsko-pomorskim.

4. Powierzchnia:

Powierzchnia ogólna Obszaru Chronionego Krajobrazu Doliny Drwicy wynosi 55 552,50 ha.

Tab. 1. Wykaz powierzchni administracyjnej gmin położonych w granicach OChK Doliny Drwicy

Lp.	Gmina	Powierzchnia [ha]	Powiat
1.	Bartniczka	3074,08 ha	brodnicki
2.	Bobrowo	3059,55 ha	
3.	Brodnica	4832,59 ha	
4.	Brodnica m.	2232,31 ha	
5.	Brzozie	4718,70 ha	
6.	Górzno	203,23 ha	
7.	Jabłonowo Pomorskie	172,95 ha	
8.	Osiek	1839,38 ha	
9.	Zbiczno	4259,14 ha	
10.	Ciechocin	5770,81 ha	golubsko-dobrzycki
11.	Golub-Dobrzy	12809,02 ha	
12.	Golub-Dobrzy m.	521,59 ha	
13.	Kowalewo Pomorskie	1625,57 ha	
14.	Radomin	2115,09 ha	
15.	Lubicz	3694,17 ha	torunski
16.	Wysomice	381,58 ha	
17.	Obrowo	67,05 ha	
18.	Wpielsk	3532,33 ha	rypiński
19.	Toruń m.	310,16 ha	ó
20.	Dobrowa/ka	74,50 ha	w brzeski

5. Opis tekstowy przebiegu granicy:

Granice obszaru oparto o wyraźne naturalne i antropogeniczne linie terenowe oraz granice administracyjne.

GRANICZNA ZACHODNIA stanowi prawy brzeg rzeki Wisły przy ujściu do niej Drwicy.
 GRANICZNA PÓŁNOCNA biegnie drogami polnymi oraz duktami leśnymi przez dzielnicę Torunia ó Kaszczorek (przebiega ulicami Turystyczna, Gołcinn, Skierki, Szczeliw oraz Przyjaciół), po czym wchodzi do lasu i tam biegnie drogami leśnymi o nazwie Przy Skarpie oraz Na Przełaj. Dalej przecina granicę administracyjną pomiędzy miastem Toruń i gminą Lubicz, następnie przecina autostradę A1 i przez Małgorzатовo dochodzi do Lubicza Dolnego. Stąd biegnie czciowo na zachód wzdłuż linii kolejowej numer 27 (Toruń ó Sierpc), po czym skręca na północ w ulicę Kolejową, przecina drogę krajową numer 10 i biegnie zachodnim skrajem drogi wojewódzkiej numer 554, po czym skręca na wschód i drogami polnymi dochodzi do Jedwabna. Dalej granica biegnie wschodnim skrajem drogi powiatowej o numerze 2010C Jedwabno ó Rogówko. Przed miejscowością Rogówko skręca na północny wschód i drogami polnymi biegnie do miejscowości Brzezinko, dochodząc do drogi powiatowej o numerze 2009C (Brzezinko ó Męcinek ó Lubicz Górny). Następnie kieruje

si nadal na północny-wschód drog gminn o numerze 100746C biegnie przez wie oraz drogami polnymi przez grunty wsi Gronowo, dochodzi do ciany lasu na wschód od Gronowa. Dalej biegnie wzdłuż ciany lasu omijając wie Gronowo, przecina drog krajow numer 15 i biegnie dalej na północny-zachód, przecinając po drodze lini kolejow numer 353 (Toruń - Jabłowo Pomorskie), dalej biegnie drog wzdłuż lasu na zachód od Jeziora Kamionkowskiego i przekracza autostrad A1. Następnie drogami gruntowymi dochodzi do Strugi Toruńskiej, którą prowadzi na północ do linii kolejowej Chełm - Kowalewo Pomorskie. Zmienia kierunek prowadząc lini kolejow na wschód. Następnie ponownie przekracza autostrad A1 i biegnie drogami. Później biegnie z miejscowości Nowy Dwór do Wielkie Rychnowo drog gminn o numerze 110123C, by po chwili skręcić na południe i później na południowy wschód i drogami polnymi dojść do miejscowości Borówno i dalej prowadząc drogami polnymi oraz przez grunty wsi dochodzi do miejscowości Wielka/ka, skąd kieruje się nadal na południe drog gminn o numerze 110110C dochodzi do miejscowości Pruska/ka. Dalej prowadzi drog powiatow o numerze 2105C Pruska/ka - Gospodarstwo Rolne Szewa i polną drog biegnąc nadal na zachód dochodzi do ciany lasu, gdzie zmienia kierunek na północny i północny wschód, przecinając grunty wsi Chełmnie i Gajewo. Dalej biegnie drog gruntow na zachód do miejscowości Skópsk, gdzie odbija w kierunku południowym i dochodzi do ciany lasu. Tutaj zmienia swój bieg na północno-wschodni i dochodzi do miejscowości Słuchaj. Dalej biegnie wzdłuż drogi powiatowej numer 2111C Słuchaj - Golub-Dobrzy i ulic Dworcow w Golubiu-Dobrzyniu, skąd dochodzi do Lisewa. Tutaj zmienia swój bieg na północny i drogami polnymi, przecinając lini kolejow z Golubia-Dobrzynia do Brodnicy dochodzi do miejscowości Owieczkowo. Stąd biegnie na północny zachód drog gminn o numerze 110205C (Czerwona - granica gminy - Dylewo), by w Dylewie dojść do drogi krajowej numer 15. Drog krajow biegnie do miejscowości Kotkowizna i skręca na południe.

Po minięciu miejscowości Kotkowizna na krótkim odcinku biegnie granic gmin Golub - Dobrzy i Dobrowa/ka. Na przecięciu granicy gminy z drogą gminną numer 110207C (Czerwona - granica gminy - Gózdowo), granica skręca na południe, a następnie biegnąc polami i ciekami na południowy-wschód dochodzi do miejscowości Sokoligóra. Przekracza drog wojewódzką numer 534 (Grudziń - Włocławek - Golub-Dobrzy - Rypin) i biegnie dalej na południowy - wschód drogą polną do wsi Gaćzewo. Stąd biegnie drogami polnymi nadal w kierunku południowo-wschodnim, docierając do drogi powiatowej numer 2114C (Gaćzewo - Nowa Wieś - Golub-Dobrzy), której wschodnim skrajem dociera do miejscowości Nowa Wieś. Stąd biegnie drogą gruntow w kierunku północno - zachodnim osi gając skraj lasu. Biegnie skrajem w kierunku północno - zachodnim, przecinając po drodze lini kolejow Golub-Dobrzy - Brodnica oraz granic gmin Golub-Dobrzy - Dobrowa/ka. Na pewnym odcinku biegnie wspólnie z granic Obszaru Chronionego Krajobrazu Żgnię - Wieczno-Wronie. Biegnąc dalej skrajem lasu dochodzi do drogi krajowej numer 15. Biegnie południowym skrajem drogi na odcinku 0,5 kilometra, po czym dalej w kierunku wschodnim opiera się o cian lasu. Dochodzi do drogi powiatowej numer 2115C (Wrocki - Golub-Dobrzy) i kieruje się w stronę miejscowości Wrocki, by po chwili skręcić na wschód w kierunku miejscowości Suwałki. Dalej biegnie przez Suwałki w kierunku północnym drogą Kujawa - Wrocki i skręca na wschód, przecina ciek Kujawka i biegnie wzdłuż ciany lasu dochodzi do drogi powiatowej numer 2116C (Wrocki - Pusta Dobrowka

ó Radziki Du e). Biegnie po  dniowym skrajem drogi i skr ca na po  dnie w stron Le nicz wki Cieszyny dochodz c do lasu, gdzie zmienia sw j bieg na po  dniowo-wschodni biegn c skrajem lasu i dochodzi do drogi gruntowej do wsi Pusta D br wka. Z miejscowo ci Pusta D br wka biegnie drog powiatow numer 1826C (Bobrowo-Ma  ci-Pusta D br wka), przecina granic mi dzy powiatami golubsko-dobrzy skim i brodnickim i skr ca na wsch d w kierunku miejscowo ci S  woszewy. Dalej biegnie w kierunku po  ocno-wschodnim drogami polnymi przez grunty wsi Florencja, Niewierz, przecina ponownie drog krajow numer 15 i dochodzi do linii kolejowej Golub-Dobrzy   Brodnica. Biegnie lini kolejow , po czym w miejscowo ci Chojno skr ca na po  oc. Dalej biegnie drogami polnymi przez wie Bobrowo Kolonia i dochodzi do miejscowo ci Bobrowo. St d biegnie w kierunku po  ocno-zachodnim drog gminn numer 080414C (Jab  nowo Pomorskie   W dzy   Bobrowo) i dochodzi do miejscowo ci W dzy , gdzie skr ca na zach d biegn c wzd   lasu, omija Jezioro W dzy skie i dochodzi do miejscowo ci Mi  szewy. Tutaj dochodzi do drogi wojew dzkiej numer 543 (Paparzyn   Radzy   che  ni ski - Jab  nowo Pomorskie   Grzybno   Szabda), kt r biegnie 870 metr w w kierunku po  dniowo-wschodnim i skr ca w kierunku po  ocno-wschodnim, by drog poln doj do granicy Brodnickiego Parku Krajobrazowego. Granica terenu wy  czonego z Obszaru prowadzi drog wojew dzk numer 543 Brodnica   Jab  nowo Pomorskie na odcinku Czekanowo   Grzybno. W miejscowo ci Grzybno zmienia sw j bieg na po  dniowy i biegnie drogami polnymi oraz przez grunty wsi omijaj c miejscowo Grzybno i Dru yny, docieraj c ponownie do drogi wojew dzkiej numer 543. Tutaj po 440 metrach skr ca na po  dnie i biegnie drog przez las, przecinaj c lini kolejow dochodzi do drogi krajowej numer 15. St d biegnie 860 metr w w kierunku zachodnim, po czym skr ca na po  dnie i drogami gruntowymi dochodzi do miejscowo ci Mszano. Dalej biegnie przez Mszano i drog powiatow o numerze 1820C (Mszano-Szabda) dochodzi ponownie do drogi krajowej numer 15. Od drogi krajowej biegnie skrajem lasu na po  oc, a nast pnie granic mi dzy oddzia  mi le nymi 228 i 229, dochodz c do linii kolejowej Golub-Dobrzy   Brodnica, opiera si o ni i biegnie na wsch d. Dalej omija wie Kruszynki i biegnie wzd   linii kolejowej Jab  nowo Pomorskie   Brodnica. Od Kruszyn Szlacheckich biegnie polami wsi Najmowo i od po  dnia wchodzi do miejscowo ci Najmowo. St d ponownie prowadzi lini kolejow Jab  nowo Pomorskie   Brodnica i dochodzi w Czekanowie do drogi Brodnica - Jab  nowo Pomorskie. Dalszy odcinek granicy obszaru chronionego prowadzi od granicy Brodnickiego Parku Krajobrazowego na wsch d od Zbiczna, drogami polnymi i dalej na po  dnie wzd   zachodniego skraju drogi powiatowej numer 1805C Zbiczno   Brodnica. Skr ca na po  dnie omijaj c Karbowo. 700 metr w przed lasem granica zmienia bieg na po  ocno-zachodni, a nast pnie biegnie drogami polnymi w kierunku po  ocno-wschodnim. Dochodzi do Le nicz wki Karbowo i skr ca na wsch d dochodz c do ciany lasu. St d skr ca na po  dnie i biegnie w tym kierunku, a ponownie  czy si z granic Brodnickiego Parku Krajobrazowego. Granica obszaru wy  czonego biegnie od Pokrzydowa- Wybudowania cian lasu, a nast pnie drog poln na po  dniowy - wsch d i na wsch d omijaj c Jajkowo, przecina drog krajow numer 15 i na kr tkim odcinku biegnie drog gminn numer 080302C (Jajkowo   wiecie), by za PGR skr ci na po  oc. Ponownie przecina drog krajow numer 15 i biegnie w kierunku po  ocnym przecinaj c grunty miejscowo ci Kuligi. Obejmuj c pozosta  ci po PGR Kuligi granica biegnie na po  ocny zach d przez grunty wsi Kuligi. Przecina lini kolejow Brodnica  

Nowe Miasto Lubawskie i dalej gruntami dochodzi do drogi powiatowej numer 1825C (Bobrowo ó Zbiczno ó Jajkowo). Skr ca na zachód i biegnie centraln ulic Pokrzydowa, dochodz c do miejsca w którym rozpocz €si teren wy€czony. Dalej granica biegnie po granicy Brodnickiego Parku Krajobrazowego, a do przysió€ca Czyste B €ta. St d granica biegnie granic pomi dzy województwami kujawsko-pomorskim i warmi sko-mazurskim.

GRANICA WSCHODNIA rozpoczyna swój bieg od przeci cia z drog krajow numer 15 w miejscowoci G €boczek Wielki. Dalej biegnie po €dniowym skrajem drogi gminnej numer 080309C (Wielki G €boczek do drogi 1808C) i przez miejscow Brzozie. Dalszy bieg granicy przebiega drog powiatow numer 1809C (Brzozie - Sugajno - gr. woj. - [Mroczno]), a do miejscowoci Sugajno. St d skr ca na po €dniowy wschód i biegnie drog gminn numer 080323C (Sugajno - Wielkie Le no), a osi ga granic Górznie sko-Lidzbarskiego Parku Krajobrazowego.

GRANICA PO/ UDNIOWA rozpoczyna si we wsi Zaborowo sk d prowadzi drog gminn numer 080707C (Zaborowo ó Miesieczkowo) i dalej na pó €oc drog powiatow numer 1831C z miejscowoci Miesieczkowo do miejscowoci Bartniczka, docieraj c do drogi wojewódzkiej numer 544 (Brodnica ó Lidzbark Welski). Nast pnie biegnie pó €ocn kraw dzi tej drogi na zachód i za wsi /aszewo skr ca na pó €oc po czym biegnie drogami polnymi oraz wzd € linii elektroenergetycznej wysokiego napi cia, by doj ponownie do drogi wojewódzkiej Brodnica ó Lidzbark Welski. Omija wie Ciel ta i biegnie dalej pó €ocnym skrajem drogi wojewódzkiej, by na wysoko ci pierwszych zabudowa jednorodzinnych skr ci na po €dniowy zachód. Biegnie pomi dzy gruntami rolnymi, omija miejscow Podgórz i dochodzi do linii kolejowej numer 33 Rypin ó Brodnica. Biegnie zachodnim skrajem linii kolejowej do przeci cia z drog Tarnówko ó Przydatki. Za tym przeci ciem skr ca na zachód w kierunku miejscowoci Moczad € i dochodzi do drogi wojewódzkiej numer 560 (Brodnica ó Rypin ó Sierpc ó Bielsk). St d drogami polnymi dochodzi do Gorczenicy, sk d a do wsi Obórki biegnie wzd € zachodniego skraju drogi wojewódzkiej Rypin ó Brodnica. Dalej biegnie drogami polnymi na wschód od drogi wojewódzkiej, w kierunku po €dniowym i po €dniowo-wschodnim obejmuj c cz ci gruntów wsi Tadajewo i Strzygi. Dochodzi do drogi powiatowej numer 1838C (Strzygi ó Rokitnica) i skr ca na zachód. W Strzygach przekracza drog Rypin ó Brodnica i rzek Rypienic , biegnie na krótkim fragmencie wzd € drogi powiatowej numer 2201C (D €gie ó Strzygi), po czym zmienia kierunek na pó €ocny i biegnie przez grunty wsi Tomaszewo i Wrzeszewo, dalej przecina drog powiatow numer 2202C (Radziki Du e - Osiek ó Dzierzno) i biegnie dalej na pó €oc do miejscowoci /apinó . St d biegnie nadal w kierunku pó €ocnym docieraj c do linii kolejowej. Opiera si o fragment dawnej w skotorowej linii kolejowej Brodnica ó Ostrowite i biegnie ni w kierunku po €dniowo ó zachodnim, przecinaj c po drodze granic pomi dzy gminami Osiek i W pielsk. Nast pnie biegnie ponownie wzd € drogi powiatowej numer 2202C /apinó ó Radziki Du e, omijaj c miejscow Radziki Du e. Dalej biegnie w kierunku po €dniowo-zachodnim drogami polnymi oraz drog gminn numer 120101C (gr. Gminy - Pó €wieska Ma € - Zduniec - Radziki Du e), któr dochodzi do Pó €wieska Ma €go. Docieraj c do granicy gmin W pielsk ó Radomin, skr ca na po €dnie i biegnie granic obu gmin, by nast pnie skierowa si na zachód i drog powiatow o numerze 2119C (Szafarnia ó P €nne) przejd przez miejscowoci P €nne i Szafarnia. Dochodzi do drogi wojewódzkiej numer 534 (Grudzi dz ó W brze no ó Golub Dobrzy ó

Rypin) i biegnie jej zachodnim skrajem na południowy wschód, by po 430 metrach skręcić na wschód i drogami polnymi, omijając Sokółkę do drogi Sokółka - Dulska. Dalej biegnie w kierunku południowym drogą powiatową numer 2127C Sokółka - Dulska. Dochodzi do Dulska, omijając go od zachodu drogą gruntową, biegnie dalej w kierunku południowo-wschodnim osi granic gmin Radomin i Zbójno. Zmienia kierunek biegu na zachodni, lecz jednocześnie nie z Obszarem Chronionego Krajobrazu Drumliny Zbojskiej. Od miejscowości Sitno biegnie już tylko granic gmin Radomin i Zbójno. Od miejscowości Podsitno biegnie w kierunku północno-zachodnim drogą wojewódzką numer 554 (Orzechowo - Sierakowo - Kowalewo Pomorskie - Golub-Dobrzyń - Kikół) do Węgierska i przez Macikowo ponownie do granicy z gminą Zbójno. Od tego miejsca ponownie biegnie współcześnie z Obszarem Chronionego Krajobrazu Drumliny Zbojskiej. W miejscu gdzie Obszar Chronionego Krajobrazu Drumliny Zbojskiej zmienia bieg z zachodniego na południowy, granica skręca na północny zachód i biegnie drogą gruntową, obejmując swoim zasięgiem wieś Rudaw, następnie skręca na północ i biegnie do Nowej Wsi. Stąd biegnie północnym skrajem drogi powiatowej numer 2121C (Ciechocin - Witostów) do miejscowości Ciechocin i dalej drogą z masy bitumicznej do miejscowości Maczyce, gdzie skręca na zachód i biegnie lokalnymi drogami gminnymi o numerach 110425C i 100759C, przechodząc przez wsie Słk, Lelitowo, Józefowo i Mierzynek, dociera do Lubicza Górnego, do drogi powiatowej numer 2009C (Brzeźno - Męciszewo - Lubicz Górny). Skręca na południe i biegnie wzdłuż drogi Lubicz - Złotoryja, przez miejscowości Gumowo, Nowa Wieś i Cegielnia. Po drodze przecina równie autostradę A1. W Złotoryi biegnie główną ulicą Toruńską, by przed mostem na Drwęcy skręcić na południowy-zachód i drogą polną wzdłuż Drwęcy dojść do brzegu Wisły.

GRANICA OBSZARU WYSPOWEGO ma swój początek na wschód od miejscowości Zbiczno. Rozpoczyna się na skraju lasu i biegnie na południe drogą polną do miejscowości Brzezinki. Obejmuje obszar dawnego PGR Brzezinki, nie obejmując jednak zabudowa mieszkalnych na zachód od PGR, biegnie na południowy wschód i dalej na wschód skrajem lasu sosnowego. Następnie granica skręca w kierunku północnym, chociaż czasami biegnie z wschodnim skrajem dużego kompleksu leśnego. Następnie kierunek zmienia się na północno-zachodni, osi granic punkt początkowy.